

Mødet den 29. August 1912.

Fraværende: J. C. Petersen og Samuelsen.

1. (J. Nr. 275—1912). Skrivelse af 3. d. M. fra Justitsministeriet til Fabrikant Fr. Hasle om, at Ministeriet indtil videre har godkendt den ham tilhørende **Pøsefabrik** i Aarhus som berettiget til paa visse nærmere angivne Vilkaar at udføre og forhandle Pølser og andre tilberedte Kødvarer.

Simonsen erindrede om, at Byraadet havde taget det Standpunkt ikke at anbefale, at Godkendelsen blev givet. Ministeriet havde altsaa nu desuagtet godkendt Fabrikken og, som det synes, paa ganske lempelige Vilkaar. Navnlig maatte det bemærkes, at der ikke forlangtes nogen Opsynsmand ansat, skønt en saadan dog syntes nødvendig, hvis Kontrollen skulde være effektiv, idet en Dyr læge, der havde privat Praksis at passe, ikke syntes at kunne udøve en Kontrol, der kunde være betryggende for Publikum.

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 166—1912). Skrivelse af 24. d. M. fra Justitsministeriet om, at Byraadets Andragende om **Deling af Aarhus Amts 1. Forligskreds**, saaledes at Aarhus By kom til at udgøre en særlig Forligskreds, ikke kan imødekommes.

Til Efterretning.

- 3 (J Nr. 270—1912). Indenrigsministeriets Samtykke til Salget af et 252 m² stort Areal af Bispetofte til **Kreditforeningen** for en Købesum af 92810 Kroner.

Til Efterretning.

4. (J. Nr. 90—1912). Skrivelse af 3. d. M. fra Landbrugsministeriet om, at Byraadets Andragende om Oprettelse af en **Karantænestald** i Aarhus for Kvæg, der indføres fra Sverrig, ikke kan imødekommes, saalydende:

»I Anledning af, at Aarhus Byraad i et med Amtets Paategning af 23. Maj d. A. hertil indsendt Andragende har anholdt om Tilladelse til i Forbindelse med det offentlige Slagtehus at indrette en Karantæneanstalt for Kvæg, der indføres fra Sverrig, skal man herved til Efterretning og videre fornøden Bekendtgørelse melde, at da det i Lov af 5. Februar 1904 om Foranstaltninger til Bekæmpelse af Tuberkulose hos Hornkvæg og Svin, jfr. Lovens § 2, er forudsat, at Karantæneanstalten findes paa selve Indførselsstedet, og da der ikke findes nogen direkte Rute mellem Sverrig og Aarhus, har det ansøgte allerede af denne Grund ikke kunnet bevilges.«

Fra Slagtehusudvalget forelaa Indstilling om at fremsende følgende Skrivelse til Ministeriet:

»I Anledning af Landbrugsministeriets Skrivelse af 3. ds. til Aarhus Stiftamt skal man herved tillade sig ærbødigst at henlede det høje Ministeriums Opmærksomhed paa, at der ved det indsendte Andragende om Tilladelse til at indrette en Karantæneanstalt for Kvæg i Forbindelse med det offentlige Slagtehus kun er tænkt paa det Kvæg, der pr. Skib føres direkte fra Sverrig til Aarhus, idet de stedlige Handelsfolk agte at aabne en saadan Rute, saa fremt

det høje Ministerium vilde give den ønskede Tilladelse.

Haabende at Sagen maa blive taget under fornyet Overvejelse tillader man sig atter ærbødigst at ansøge om den nævnte Tilladelse.«

Indstillingen vedtoges.

5. (J. Nr. 286—1912). Skrivelse fra Købstadforeningen om, at der i September Maaned afholdes **Kongres i Düsseldorf** angaaende Byforhold.

Til Efterretning.

6. (J. Nr. 23⁵—1912). Fortegnelse over **anmeldte Byggeforetagender** og udstedte Byggeattester m. v. i 1911—12.

Til Efterretning.

7. (J. Nr. 274—1912). Meddelelse om, at det ved skriftlig Votering er vedtaget at bevilge et Beløb af indtil 100 Kr. til Indkøb af en **Ærespræmie til et Idrætsstævne**, der afholdtes i Aarhus den 18. ds.

Til Efterretning.

8. (J. Nr. 284—1912). Regnskab over Udgifterne ved **Udvidelsen af Kommnehospitalets Celleafdeling**.

Til Efterretning.

9. (J. Nr. 23³—1912). Regnskab for **Kommnehospitalet** for 1911—12.

Til Efterretning.

10. (J. Nr. 23⁶—1912). Beretning om **Alderdomsunderstøttelsen** i 1911—12.

Til Efterretning.

11. (J. Nr. 23²—1912). Beretning og Regnskab for **Christian den Niendes Børnehjem** i 1911—12.

Til Efterretning.

12. (J. Nr. 293—1912). Regnskab over **Udgifterne ved ekstraordinære Foranstaltninger ved ældre Skolebygninger** for Tilvejebringelse af Lokaler til

Gymnastik, Husgerning, Sløjd og Naturkundskab samt Meddelelse om, hvilke Beløb Skolevæsenet har benyttet af Laanet af 1909.

Til Efterretning.

13. (J. Nr. 269—1912). **Sessionsplakat** for 1912.

Formanden meddelte, at der efter den ny Lov fremtidig kun skulde vælges eet Medlem til Sessionen. Maaske kunde det dog ordnes saaledes, at der tillige kunde vælges et Par Suppleanter.

Udsattes.

14. (J. Nr. 292—1912). Indstilling fra Skoleudvalget om at søge Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenets Approbation paa Tegningerne vedrørende **Sløjdlokalet** i den ny Borgerskole ved Samsøgade.

Indstillingen vedtoges.

15. (J. Nr. 291—1912). Indstilling fra Skoleudvalget om at udbetale det ved Skolemulkter i 1911—12 indkomne Beløb, 370 Kr., til Foreningen »**Kunsten i Skolen**«.

Indstillingen vedtoges.

16. (J. Nr. 252—1912). Andragende fra »**Kvindeseminariet i Aarhus**« om Kommunens Støtte til Drift af en paatænkt Børneskole i Forbindelse med Seminariet.

Jakob Jensen meddelte, at Seminariets Elever hidtil havde faaet den fornødne Øvelse i praktisk Færdighed i Borgerskolen i Finsensgade, og at Udvalget, da denne Ordning havde vist sig heldig for Seminariet og ikke utilfredsstillende for Skolen, henstillede at fortsætte hermed.

Det vedtoges at svare overensstemmende med Skoleudvalgets Erklæring.

17. (J. Nr. 544—1911). **Politikassens Regnskab** for 1911.

Fra Hr. Simonsen, der havde gennemset Regn-

skabet, forelaa Indstilling om at tage dette til Efterretning.

Toges til Efterretning.

18. (J. Nr. 138—1912). Cirkulære fra »Danske Afholdsselskabers Landsforbund« angaaende Indholdet af de Vedtægter, som vil være at affatte i Henhold til **Beværterloven** af 10. Maj d. A.

Formanden ansaa det for rigtigst snart at nedsætte et Udvalg til at udarbejde Forslag til Vedtægter i Anledning af Beværterloven, men henstillede at udsætte Valget til et senere Møde.

Jakob Jensen mente det bedst at overlade dette Spørgsmaal til det ny Byraad, saaledes at Beværtervedtægten kunde udarbejdes samtidig med en ny Politivedtægt.

Formanden gjorde opmærksom paa, at de paagældende Forhold efter Loven skulde være i Orden inden 1. Januar 1913.

Carl Laursen forekom det rigtigst snarest at vælge det i Loven omtalte Nævn.

Toges til Efterretning.

19. (J. Nr. 285—1912). Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse om, at det Beløb paa 500 Kr. til **Præmiering af smukke Facader**, der ikke blev forbrugt i 1911—12, overføres til indeværende Regnskabsaar, saaledes at der i dette bliver et Beløb paa 1000 Kr. til Raadighed i nævnte Øjemed paa Konto XIX 5. o.

Indstillingen vedtoges.

20. (J. Nr. 279—1912). Andragende fra Afholdslogerne N. I. O. G. T. til Justitsministeriet om Dispensation fra et af Sundhedskommissionen givet Paalæg om fuldstændig Brolægning med æquarerede Sten i **Staldbygningen i Ejendommen Vestergade 48.**

Formanden meddelte, at Logerne i lang Tid har siddet Paalæget overhørig, og at Sund-

hedskommissionens Erklæring gik ud paa, at Paa-læget var i Overensstemmelse med, hvad der altid blev forlangt i lignende Tilfælde, og maatte fastholdes.

Sundhedskommissionens Erklæring tiltraadtes.

21. (J. Nr. 268—1912). Angragende fra **Statsbiblioteket** om en mindre Efterbevilling samt om Bevilling af et Beløb paa 300 Kr. til Udvidelse af Laanevirksomheden og Forhøjelse af Betalingen for Garderobetilsyn.

Formanden meddelte, at Biblioteket dels søgte Efterbevilling af et Beløb paa 54 Kr. 54 Øre, der var forbrugt til Aftenudlaan i Juli Maaned, og dels stillede Forslag om for Fremtiden at etablere Udlaan 2 Aftener om Ugen i Stedet for 1 Aften, Maanederne Maj, Juni, Juli og August dog kun 1 Aften, og om at forhøje Betalingen for Garderobetilsynet med 130 Kr. til 400 Kr. Den hele aarlige Merudgift vilde blive 300 Kr., som Budgetudvalget indstillede at bevilge, ligesom det ogsaa indstillede at give Efterbevilling paa de 54 Kr. 54 Øre.

Indstillingen vedtoges.

22. (J. Nr. 247—1912). Andragende fra Komiteen for Tilvejebringelse af et **Radiumsfond** om Bidrag til dette.

Formanden meddelte, at et Mindretal i Budgetudvalget, nemlig Hr. Mikael Johansen og Taleren, anbefalede at bevilge 200 Kr., medens et andet Mindretal, de Herrer Moustén og Lehmann, forbeholdt sig sin Stilling. Taleren kunde vel se, at Staten burde afholde den hele Udgift, men efter den Form, Sagen havde faaet, syntes han dog, at Byraadet burde bevilge et Tilskud.

Moustén bemærkede, at det ikke var helt korrekt, naar Formanden meddelte, at Taleren

havde forbeholdt sig sin Stilling til Sagen, idet han i Budgetudvalget kun havde udtalt, at han ikke kunde stemme for Bevillingen, fordi han ikke syntes om Maaden, paa hvilken hele Sagen var fremkommet. Staten havde for ikke længe siden oprettet et stort og kostbart Rigshospital, og der var for nylig udskrevet for 20 Millioner Kroner nye Skatter, men man havde ikke kunnet finde en saa forholdsvis lille Bevilling som 50000 Kr. til Radium. Naar de Folk, der var ved Magten, mente, at vi havde Raad til at ofre 100000 Kr. om Dagen til Militærvæsen, men ikke engang for for alle at give 50000 Kr. til et Helbredelsesmiddel, som blev anset for heldigt overfor Kræftsygdommen, kunde det kun kaldes sørgeligt og tarveligt.

M i k a e l J o h a n s e n beklagede, at ikke alle kunde gaa med til at støtte den smukke Sag ved at bevilge det lille Beløb. Det var ganske rigtigt, at Staten burde overtage denne Opgave som saa mange andre, men da dette nu engang ikke var sket, og da Radium jo sikkert var det bedste Middel mod de farlige Kræftsygdomme, skulde Taleren varmt anbefale Bevillingen. Det foreslaaede Beløb var ganske vist ikke stort, men ved at bevilge det vilde man dog vise sin Sympati for Sagen.

F o r m a n d e n gjorde opmærksom paa, at Byraadet støttede flere Formaal, der var ganske analoge med Radiumsfondet, saaledes f. Eks. Tuberkuloseforeningen.

Det vedtoges at yde 200 Kr.

23. (J. Nr. 273—1912). Andragende fra **Hjælpekasens Bestyrelse** om Bevilling af 400 Kr. til Bestyrelsens Deltagelse i et Landsmøde i Fredericia den 16. og 17. September d. A.

Formanden meddelte, at Budgetudvalget indstillede at bevilge de ansøgte 400 Kr.

Mikael Johansen troede, at man havde for mange af den Slags Delegeretmøder, og at disse ikke gjorde nogen Gavn. Taleren havde overværet det sidste af Hjælpekassernes Delegeretmøder og kunde ikke se, at dette havde medført noget synderlig stort Resultat. I en Tid, hvor det gjaldt om at spare, burde der ikke laves flere af den Slags Møder end højst nødvendigt. Dersom Hjælpekassernes Bestyrelser havde noget, de ønskede bragt frem, kunde de ved at henvende sig til Købstadforeningen til enhver Tid faa deres Ønsker behandlede. Købstædernes Interesser blev sikkert bedst fremmet ved, at kun een Forening tog sig af dem. Taleren vilde gerne være med til at yde Hjælpekassens Bestyrelse en Anerkendelse for dens store og uegennyttige Arbejde, men ikke ved at give den ønskede Bevilling.

Simonsen bemærkede, at der ikke var Tale om at yde Hjælpekassens Bestyrelse nogen Belønning eller Anerkendelse, men kun om at bevilge den Midler til at deltage i et Repræsentantmøde, som der ikke vilde tjenes noget ved. Naar man havde givet lignende Bevillinger til saadanne Møder i 1908 og i 1910, kunde man ikke uden særlige Grunde nægte det nu. Saadanne særlige Grunde fandtes ikke, medens der netop i Aar var større Aarsag til at give Bevillingen, idet man stod foran en Revision af Hjælpekasseloven. Saa vidt det kunde ses, var Andragendet indgivet enstemmigt fra samtlige Medlemmer af Hjælpekassens Bestyrelse, altsaa ogsaa af Højres Repræsentanter, og det synes derfor noget mærkeligt, at et Højremedlem af Byraadet vilde gaa imod Be-

villingen, naar man ogsaa fra Højres Side i Bestyrelsen ansaa denne for nødvendig.

M i k a e l J o h a n s e n fandt det i denne Forbindelse uden Interesse, enten Højre og Socialdemokraterne i Hjælpekassens Bestyrelse var enige om at søge Bevillingen eller ej. Det var Systemet, Taleren var imod, idet han mente, at man maatte se at komme bort fra den herskende Tendens til at holde de mange Delegeretmøder, naar der taltes saa meget om at spare. Hvis Hjælpekassernes Bestyrelser følte Trang til at foreslaa Ændringer til Hjælpekasseloven, kunde de indsende deres Ønsker til Købstadforeningen.

Indstillingen vedtoges

24. (J. Nr. 3—1912). Indstilling om **Efterbevilling af Overskridelser** paa Havnens Budget for 1911-12.

Indsendes til Ministeriet for offentlige Arbejder.

25. (J. Nr. 3—1912). Indstillinger om **Efterbevilling af Overskridelser** fra Udvalget for Belysningsvæsenet, Vandværksudvalget, Sygehusudvalget, Udvalget for Alderdomsunderstøttelse, Kasse- og Regnskabsudvalget (Stadsingeniørens Kontor), Skoleudvalget og Fattigudvalget.

M i k a e l J o h a n s e n bemærkede, at Overskridelserne paa flere af de foreliggende Regnskaber viste, at Taleren havde haft Ret til ved Budgetbehandlingen at fremhæve det meget farlige ved at lave for knappe Budgetter og det rent ud forkastelige ved at lave kunstige Budgetter for at skaffe en lavere Skatteprocent. De eneste gode Regnskaber var Skoleudvalgets og Vandværksudvalgets, medens f. Eks. Fattigudvalgets viste en Overskridelse paa ikke mindre end 31000 Kr.

H a r a l d J e n s e n udtalte, at der hvert af de sidste 20 Aar kunde have været lige saa stor

Grund som nu til at holde et Foredrag som Hr. Mikael Johansens, idet Budgetterne hvert Aar var blevet overskredet, hvad iøvrigt var ganske selvfølgelig, idet man naturligvis ved en By, der var i saa stadig og stærk Udvikling som Aarhus, af og til maatte komme til at regne for kort. Hvad Fattigvæsenets Budget angik, saa havde Taleren spaaet en Overskridelse paa 40000 Kr., men den var dog kun blevet 31000 Kr. For Resten var det ganske umuligt at lægge et nøjagtigt Budget for Fattigvæsenet, men desuagtet troede Taleren nok, at man i Aar saa nogenlunde skulde holde Budgettet.

S i m o n s e n protesterede mod Udtrykket »kunstigt Budget«. Et saadant Udtryk var ganske urigtigt, ja fuldstændig falsk. Siden Socialdemokraterne i 1909 fik Flertal i Byraadet, var der ikke lavet kunstige Budgetter, hvad Regnskabet, hvorpaa der hvert Aar var Overskud, tilfulde viste. Før 1909 blev der derimod lavet opstyltede og kunstige Budgetter, der medførte Underskud hvert Aar, saa at der i de tre sidste Aar før 1909 blev lavet et samlet Underskud paa 160000 Kr. Disse Penge var nu opsparet, og der var ingen Tvivl om, at selv om der skulde blive lidt Forskel hist og her, skulde Enderesultatet paa indeværende Aars Budget nok blive godt.

M i k a e l J o h a n s e n fandt, at naar Hr. Harald Jensen havde spaaet et Underskud paa 40000 Kr. paa Fattigvæsenets Regnskab, burde dette Beløb været opført paa Budgettet. Om det var rigtigt, at der før 1909 kun var Underskud, medens der nu hvert Aar var Overskud, skulde Taleren ikke komme nærmere ind paa, et var imidlertid givet, og det var, at de fleste af de foreliggende Regnskaber viste Underskud, blandt andet ogsaa

Gasværkets Regnskab. At man ved sidste Budgetbehandling strøg 12000 Kr. i Fattigvæsenets Budget, kunde kun kaldes at lave et kunstigt Budget. Hvorledes Enderesultatet blev for i Aar, kunde ikke siges nu, forhaabentlig vilde Slagtehusets Regnskab, naar det kom, bidrage til den gode Side.

O l e s e n syntes ikke, man kunde tale om kunstigt Budget i Forbindelse med Alderdomsunderstøttelsens Regnskab, da dette kun viste et Underskud paa ca. 700 Kr.

H a r a l d J e n s e n oplyste, at Fattigudvalget, da Budgettet for indeværende Aar blev lagt, havde udtalt, at Fattigvæsenets Underskud rimeligvis vilde blive 40000 Kr. De 12000 Kr., Hr. Mikael Johansen havde omtalt, fandtes paa Budgetforslaget for indeværende Aar paa Posten for Refusion fra andre Kommuner, men da det kunde se ud til, at Posten var ansat vel høj, selv om der blev taget stærkt Hensyn til Stigningen, saa var Fattigudvalget gaaet med til at nedsætte den med de 12000 Kr. Iøvrigt var Fattigvæsenets Budget blevet lagt paa Grundlag af forrige Aar og den Stigning, der havde fundet Sted i Indbyggerantal og Livsfornødenhedernes Pris, andet havde man ikke at regne med, og Budgettet skulde nok staa sin Prøve, saa der ikke blev en større Efterbevilling end Skik og Brug havde været de sidste 20 Aar.

C h r i s t e n s e n skulde indrømme, at der vel havde været mindre Indtægt ved Gassalg, men til Gengæld var Udgiften ogsaa blevet mindre. Alt i alt var Overskudet blevet større end beregnet.

Overgik til 2. Behandling.

26. (J. Nr. 154—1912). Fra Forretningsudvalget for **Aarhus-Randers elektriske Bane** forelaa følgende Skrivelse af 20. ds.:

»Efter at Udvalget under 18. Juni d. A. havde tilskrevet Ministeriet for offentlige Arbejder angaaende de af det ærede Byraad ønskede Ændringer i det tidligere sendte Eneretsbevillingsudkast, har Ministeriet under 3. August d. A. tilstillet Udvalget vedlagte Skrivelse ledsaget af ligeledes vedlagte ændrede Udkast til en Eneretsbevilling.

Af det modtagne Udkast vil det ses, at Ministeriet paa de væsentligste Punkter har imødekommet de fremsatte Ønsker. Saaledes har Ministeriet tilladt al Transport mellem den elektriske Banes Stationer samt al Transport mellem de Punkter paa Statsbanerne, med hvilke den elektriske Bane direkte eller ved Forbindelse med andre Baner maatte komme i Berøring, alene med Undtagelse af hele Vognladninger Transitskuds.

Punkt 2, 3 og 4 har Ministeriet ændret, som af det ærede Byraad ønsket.

Med Hensyn til § 21, 3. Stykke, 2 Punktum ønskede Ministeriet først at raadføre sig med Statens tekniske Tilsyn med Privatbaneanlæg m. v. og med Telegrafdirektoratet, hvorfor Forretningsudvalget af Hensyn til den lange Tid, der formentlig vil hengaa, før saadanne Forhandlinger kunde ventes tilendebragte, besluttede at henstille til det ærede Byraad om muligt at frafalde nævnte Punkt.

Derimod kunde Ministeriet ikke imødekomme Aarhus Byraads Ønske om Ændring i § 31, da en saadan Ændring fandtes at være i Strid med Jernbanelovens Bestemmelser.

Idet Forretningsudvalget haaber, at det ærede Byraad vil kunne akceptere Eneretsbevillingsudkastet, som dette nu foreligger, tillader

man sig at meddele, at samtlige øvrige i Banen interesserede Kommuner ifølge tidligere Beslutning har godkendt Udkastet.«

Fra Byraadets Udvalg for Anlæg af den elektriske Bane fra Aarhus til Randers forelaa følgende Indstilling:

»Udvalgets Flertal (Harald Jensen, Jakob Jensen, J. Chr. Møller, Magnus Nielsen og E. Olesen) foreslaar at svare Jernbaneudvalget, at Byraadet med Hensyn til Affattelsen af Koncessionens Indledning fastholder sit i Byraadets Møde den 13. Juni d. A. vedtagne Ændringsforslag, saaledes at Banen ogsaa faar Ret til vognladningsvise Godsforsendelser mellem Aarhus og Randers. Iøvrigt kan Koncessionsudkastet formentlig tiltrædes. Et Mindretal (Formanden) forbeholder sig nærmere at motivere sin Stilling til Sagen.«

Formanden erindrede om, at Byraadet i Mødet den 13. Juni havde vedtaget at stille en Del Ændringsforslag til det da foreliggende Koncessionsudkast, og udtalte, at nu forelaa altsaa et nyt Koncessionsudkast. § 1 næstsidste Stykke, der oprindeligt havde følgende Ordlyd: »Vilkaarene for Banens Tilslutning til Statbanernes Stationer ved Aarhus og Randers eller for en Medafbenyttelse af disse fastsættes af Ministeren«, var ændret overensstemmende med Byraadets Forslag. Til § 11 havde Byraadet stillet Forslag om at udvide den i Paragrafen nævnte Frist til 1½ Aar, og Ministeriet havde tiltraadt Forslaget, ligesom det ogsaa havde tiltraadt Ændringsforslaget til § 14, saaledes at Sætningerne: »Ingen kan ansættes i en overordnet Stilling ved Banen, førend Ministerens Samtykke til Ansættelsen er erhvervet«, nu efter Byraadets Ønske var ændret til: »Den ledende Driftsbestyrers Ansættelse skal for at være gyldig

godkendes af Ministeren.» Til § 21 havde Byraadet ønsket tilføjet en Bestemmelse om, at Stats-telegrafen skulde betale en passende Leje for den Tid, den maatte benytte den elektriske Banes Telegrafstænger. Om denne Ændring havde Ministeren ønsket at raadføre sig med forskellige Autoriteter, og Forretningsudvalget henstillede da for at spare Tid til Byraadet at frafalde dette Ændringsforslag. Derimod havde Ministeriet ikke kunnet tiltræde Byraadets Forslag om til § 31, 1. Stykke at føje: »... eller tillægges et passende Beløb, saafremt det 3 aarige Gennemsnitsudbytte tyve Gange fordoblet ikke dækker Banens virkelige Værdi«, idet denne Ændring formentes at være stridende mod Jernbaneloven. Det væsentligste Punkt var naturligvis Koncessionens Indledning, hvori Grænserne for Banens Befordringsret var fastsatte. Her vilde det erindres, at Ministeren samtidig med det foreløbige Koncessionsudkast sendte en Skrivelse, hvoraf det fremgik, at Staten kun forbeholdt sig Retten til vognladningsvise Godsforsendelser. Da det egentlige Udkast kom, indeholdt dette ikke noget i denne Retning. Der blev da fra flere Sider rejst Krav om, at en tilsvarende Bestemmelse skulde optages i selve Koncessionen, men Byraadet gik endnu videre ved i Mødet den 13. Juni at forlange, at al Begrænsning af Banens Befordringsret skulde bortfalde. Dette havde Ministeriet ikke kunnet indgaa paa, hvorimod Ministerens Løfte i Skrivelsen af 20. September 1910 nu var optaget i Koncessionen, hvor den paagældende Bestemmelse nu havde følgende Ordlyd: »Medens Vi ville have Staten forbeholdt Eneret til Jernbanetransport af vognladningsvise Godsforsendelser mellem de Punkter paa Statsbanerne, med hvilke førstnævnte Bane direkte eller ved Forbindelse

med andre Jernbaner maatte komme i Berøring, tillade Vi under Hensyn til, at Anlægget af den i nærværende Eneretsbevilling omhandlede Jernbane er det første Forsøg med elektrisk Jernbanedrift her i Riget, Bevillingshaveren al anden Befordring mellem saadanne Punkter paa Statsbanerne.« Dette Grundlag, som altsaa nu var tiltraadt af Ministeren, havde Forretningsudvalget i sin Tid akcepteret, særlig fordi Etatsraad Kier havde udtalt, at den elektriske Bane helst skulde være fri for de vognladningsvise Godsforsendelser, da de næppe vilde blive rentable for den, og senere havde ogsaa alle de interesserede Kommuner akcepteret det. Taleren kunde derfor ikke se andet, end at Byraadet nu maatte være tilfreds med de nu tilbudte Vilkaar, og omvendt kunde han ikke se andet, end at Koncessionen var mere gunstig end alle andre Privatbaners Koncessioner. Endelig forelaa der jo Tilbud fra det engelske Selskab om i Forpagtningsafgift at give godt 3 % af Anlægssummen de første 10 Aar og derefter knap 5 %, altsaa saa højt et Udbytte, som næppe nogen anden Privatbane gav, saa det skulde synes, at Forretningsudvalget alt i alt nu bød overordentlig gunstige Vilkaar. Naturligvis kunde de gamle Indvendinger mod Banen rejses, blandt andet med Hensyn til Garantisummens Størrelse, men disse Spørgsmaal maatte nu vist anses for at være gennemdrøftede, og man maatte jo paa dette Pnnkt ogsaa erindre, at Landkommunernes Garantisummer var forholdsvis højere end Aarhus Kommunes. Flertallet af Byraadets Udvalg foreslog imidlertid at fastholde Kravet om uindskrænket Befordringsret, altsaa om Ligestilling med Statsbanerne. Hertil kunde siges, at om Ret til Befordring af egentlig Transitgoods, f. Eks. fra Skanderborg over den elektriske Bane

til Hobro, kunde der næppe være Tale, og det havde man vel heller ikke tænkt paa; derimod kunde det ganske vist have sin Betydning, om Banen kunde faa Ret til at befordre Gods fra Aarhus Havn til Randers eller fra Randers Havn til Aarhus, men en saadan Ret vilde næppe kunne opnaas nu. Imidlertid vilde det være rart, om de Mænd, der saa længe havde arbejdet for Gennemførelsen af den elektriske Bane, snart kunde faa et bestemt Ja eller Nej.

J a k o b J e n s e n udtalte, at Ministeriet kun havde gjort Indrømmelser overfor Byraadet paa de mindre væsentlige Punkter. Formanden havde talt om, at den elektriske Bane fik langt større Rettigheder end andre Privatbaner; dette var maa-ske rigtig, men Ministeren oplyste ogsaa selv i Koncessionsudkastet, at det drejede sig om en Forsøgsbane; men skønt den elektriske Bane saaledes var en Forsøgsbane, ogsaa for Statens Vedkommende, gav Staten ikke en Øre til den, og det mindste, man kunde forlange, var da at faa Ret til at befordre alt, ellers blev Banen en daarlig Forretning. Det havde været Meningen i Udvalget, at man ikke her skulde røre ved Spørgsmaalet om Transporten fra Aarhus Havn til Randers eller fra denne Bys Havn til Aarhus, men da dette Spørgsmaal alligevel var kommet frem, skulde Taleren sige, at netop paa dette Punkt var det, at Tampen brændte; thi Handelsstanden i de to Byer kunde ingen Gavn have af Banen, med mindre den fik denne Ret, ligesom heller ikke Landboerne i saa Tilfælde kunde være tjent med Banen. Det forbavsede Taleren, at Formanden vilde drage nogen Sammenligning mellem de Garantisummer, Landkommunerne og Aarhus By havde tegnet, da Aarhus paa dette Punkt i fulde-

ste Maal havde gjort sin Pligt. Vel havde Landboerne tegnet lidt mere pr. Indbygger, men deres Jorder vilde ogsaa ganske anderledes stige i Værdi end Aarhus Kommunes Jorder, og tillige vilde Landkommunerne høste Frugt af Banen derved, at denne vilde drage Haandværkere og Handlende fra Byen. Det var meget beklageligt, at Formanden i denne Sag som i adskillige andre mente, at Byraadet altid skulde være bundet til det Grundlag, det havde forhandlet paa, medens den anden Part skulde være frit stillet; thi de egentlige Forhandlinger begyndte jo dog først, da Eneretsbevillingen kom frem. Naar Banespørgsmaalet havde trukket saa længe ud, var det Jernbaneudvalgets egen Skyld, eftersom det ikke havde draget Om-sorg for, at Kommunerne fik Kendskab til deres indbyrdes Forhold. Derimod havde Forretningsudvalget Gang paa Gang faaet Anvisning af Byraadet paa, hvilken Vej der var den rette. Taleren vilde indtrængende anmode Byraadet om at holde fast ved sit vedtagne Forslag. Skulde Banen strande, ja saa maatte den strande, Kommunerne kunde ikke være tjent med at faa en Bane, der ikke kunde betale sig. Englændernes Tilbud med Hensyn til Forpagtningsafgiften kunde se smukt nok ud, men et af de kedeligste Punkter ved hele Sagen var netop, at man var tvunget til at lade Englænderne bygge Banen. Hvis Kommunerne selv byggede den for egen Regning, vilde de sikkert kunne faa den bygget nogle Hundredtusinder billigere. Taleren nærede i det hele taget Tvivl om, at man overhovedet kom overens med Englænderne om et Grundlag, man kunde være tjent med; han vilde i hvert Fald ikke være med til at betale altfor store Drikkepenge. Der-som man fik Koncessionen formuleret, som Byraa-

det ønskede, vilde det være meget tvivlsomt, om Statsbanerne vilde nægte at køre Vognladninger fra Havnene til den elektriske Banes Stationer. Naar det ikke vilde betale sig for Banen at transportere Vognladningsgods, var det underligt, at den ikke kunde faa Lov dertil. Antagelig vilde det blive fornuftige Folk, der kom til at lede Banen, og saa de, at Befordringen af Vognladningsgods ikke betalte sig, vilde de selvfølgelig høre op dermed. Banen maatte have Ret til at befordre Vognladninger til Mellemstationerne og fra Aarhus Havn til Randers og omvendt. Naar man vovede et saa stort Garantibeløb, maatte man lave det saaledes, at Handelsstanden kunde være tjent med Banen, og det kunde den ikke, hvis man ikke fik Ret til at befordre hele Vognladninger.

F o r m a n d e n bemærkede, at den fuldstændige Ret til at befordre vognladningsvise Forsendelser efter Etatsraad Kiers Mening vilde give større Trafik, end der vilde betale sig for Banen. Det var rart, at Hr. Jakob Jensen, der var saa tilfreds med Byraadets Arbejde, ogsaa havde Sæde i Udvalget.

J a k o b J e n s e n gjorde opmærksom paa, at han kun som Suppleant var Medlem af Udvalget.

F o r m a n d e n fandt, at Hr. Jakob Jensen havde taget ret kraftig Del i Udvalgets Arbejde. Taleren var enig med Hr. Jakob Jensen i, at det vilde have været bedre, om Kommunerne selv havde kunnet anlægge Banen for egen Regning, men det havde jo ikke kunnet lade sig gøre, og man var jo engang gaaet ind paa Ordningen med Forpagtningen. Til flere andre Baner, blandt andet Hads herredsbanen, havde Staten heller intet Tilskud givet, eller i hvert Fald et meget ringe Tilskud, og disse

Baner havde heller ikke Ret til at befordre Vognladningsgods.

J a k o b J e n s e n oplyste, at man kunde sende alle de Vognladninger, man ønskede, med Hads-herredsbanen.

Møller kunde ikke tro, at man, fordi man havde modtaget et Forslag til Koncession i 1910, skulde være bundet til dette i 1912, da der dog i Mellemtiden havde foregaaet mange Forhandlinger, og man, saalænge der forhandlede, selvfølgelig maatte have Lov til at stille sine Forslag. Desuden havde man ikke egentlig forhandlet om Koncessionen før i den senere Tid, og da var det naturligt, at den stærkest interesserede Kommune saa sig vel for. Aarhus var med Hensyn til Garantitegningen 8 Gange saa stærkt interesseret som Randers og vilde maaske ogsaa være mere interesseret end denne By i Banens Ret til at befordre Godsforsendelser. Naar Aarhus skulde ofre saa stort et Beløb, var det naturligt, at Byraadet paa bedste Maade søgte at varetage Kommunens Interesser. Banen var en Forsøgsbane, og det skulde være mærkeligt, om der ikke skulde blive begaaet forskellige Fejl, som Staten kunde undgaa, hvis den senere gav sig til at bygge elektriske Baner. Staten betalte intet for saadanne Erfaringer, saa allerede af den Grund burde den stille sig betydeligt mere velvillig overfor denne Bane end overfor andre private Baner. At det ikke skulde kunne betale sig for den elektriske Bane at befordre Vognladningsgods, troede Taleren ikke paa, hvorimod han var ganske klar over, at den ikke vilde komme til at betale sig, hvis den skulde have sin egentlige Indtægt alene af Persontrafikken. Det var meget rigtigt, at man havde tiltraadt Forpagtningsordningen, men dermed var dog ikke

givet, at man ogsaa var indgaaet paa at betale de Enhedspriser, Englænderne vilde forlange for Anlæget. Ganske anderledes vilde Sagen have stillet sig, hvis man havde laant Pengene af Englænderne og saa selv anlagt Banen, for saa vilde man ikke have kommet til at give mere for denne end nødvendigt. Sluttelig anbefalede Taleren Byraadet at fastholde sit vedtagne Forslag.

M i k a e l J o h a n s e n vilde takke Udvalgets Flertal for dets korrekte og faste Stilling i denne Sag. Iøvrigt kunde han i et og alt slutte sig til Hr. Jakob Jensens Udtalelser. De Smaating, Ministeriet havde indrømmet, kunde man godt have givet Afkald paa, naar blot man havde faaet det, det kom an paa, nemlig den fri Befordringsret. Det var et ganske mærkeligt Eksempel, Formanden havde valgt ved at nævne en Godsforsendelse fra Skanderborg til Hobro, da det dog vilde have været langt naturligere at anføre en Forsendelse fra Aarhus til Hobro, Mariager eller videre nordpaa. Vore Næringsdrivende var Bypatrioter og vilde naturligvis søge at sende saa meget som muligt ad den elektriske Bane, men med den Ret, denne efter Koncessionen vilde faa, vilde de været afskaaret fra at give Banen den Fortjeneste, de gerne vilde give den. Her var Hovedpunktet i hele Sagen, og det kunde næppe noget Medlem af Aarhus Byraad tænke sig at forlade. Taleren ønskede at spørge Formanden, om alle de Meddelelser, der i Aarenes Løb var tilgaaet Bladene om denne Sag, var blevet udsendt af Udvalget, eller om Formanden vidste, hvor de stammede fra. Hvert Øjeblik havde Bladene indeholdt Meddelelse om, at nu var Banespørgsmaalet gaaet i Orden, men Meddelelserne havde stedse vist sig ganske urigtige. En saadan Fremgangsmaade

var meget uheldig, saa det vilde sikkert for mange være af Betydning at faa at vide, hvorfra disse Meddelelser stammede.

Formanden havde ikke haft nogen Forbindelse med disse Meddelelser og kunde intet sige om, hvorfra de stammede.

N. Joh. Laursen bemærkede, at han jo stod noget fremmed overfor adskilligt i Banesagen og havde ondt ved at finde ud af de mange Institutioner, der havde med den at gøre. Dog skønnede han, at der var en Forskel mellem det, Hr. Jakob Jensen kaldte Hovedsagen, og det Hr. Mikael Johansen ansaa for det væsentligste. Det syntes nemlig, som om Hr. Jakob Jensen lagde Hovedvægten paa at faa aaben Trafik fra Aarhus Havn ad den elektriske Bane til Randers og omvendt, altsaa at faa Koncessionen til at lyde paa fuld Trafik til alle Mellem- og Endestationer paa Banen, medens Hr. Mikael Johansen syntes at gaa videre ved ogsaa at forlange aaben Trafik over den elektriske Bane og videre ad Statsbanerne. Efter Talerens Overbevisning blev det imidlertid ikke til noget med den elektriske Bane, hvis man fastholdt det sidste Krav. Derimod troede han, at der muligvis kunde være Tale om at fortsætte Forhandlingerne om det, Hr. Jakob Jensen lagde Hovedvægten paa, altsaa fri Trafik mellem de to Endestationer og deres Havne. Taleren kunde derfor være med til at stemme for at betone den Side, men slette Spørgsmaalet om den videre-gaaende Transitbefordring, idet han gik ud fra, at naar Byraadet havde bevilget Garantisummen og vedtaget flere Efterbevillinger samt arbejdet med paa Sagen i mange Aar, saa var det ogsaa dets Mening at ville have Banen. I det hele taget syntes han, man vedblivende skulde vise den gode

Villie og afholde sig fra at bruge Udtryk som det, Hr. Jakob Jensen havde brugt om, at strandede Banen, ja saa strandede den, idet saadanne Udtryk var ret uheldige. Noget Forslag skulde Taleren ikke stille, men han vilde henstille, at man som Byraadets Mening betonedede, at Banen burde have fri Befordringsret mellem Aarhus og Randers og deres Havne, og at man samtidig hævde den Misforstaaelse, at man stillede videregaaende Krav.

Jakob Jensen fandt det ikke saa underligt, at Hr. N. Joh. Laursen stod noget fremmed overfor den foreliggende Sag, da Hr. Laursen jo ofte var fraværende fra Møderne. Det var dog lykkedes Hr. Laursen ved sine Udtalelser at hjælpe sin kære Regering og at lægge Sten i Vejen for Aarhus Byraad til at føre denne Sag igennem paa heldig Maade.

Mikael Johansen mente, at man, hvis der var saa stærke Ønsker om at føre denne Bane igennem, hvad Taleren iøvrigt ikke troede, maatte forlade det gamle Standpunkt og komme ind paa et andet, saaledes at Kommunerne selv byggede denne Bane, alisaa et lignende Standpunkt som for andre Privatbaner.

N. Joh. Laursen anede ikke, hvad Hr. Jakob Jensen sigtede til, da Taleren ikke havde tænkt paa Regeringen, men kun paa den elektriske Bane. Hvis Foretagendet ikke blev ført igennem nu, skulde man vist lede længe efter Mænd, der vilde prøve paa atter at tage Sagen op. I hvert Fald vilde der sikkert komme til at gaa en Del Aar, inden Arbejdet kunde begyndes igen. Naturligvis var det ikke let at maale den Trang, der var til denne Bane, men at der var et ret stærkt og udbredt Ønske om at faa den, derom

vidnede dog den stedefundne Garantitegning. Efter Talerens Mening vilde man stille meget store Krav til Regeringen ved at forlange at faa den omtalte Befordringsret fra Banens Endestationer og Havne.

M o u s t e n pegede paa, at der, selv om man fik Koncessionsspørgsmaalet i Orden, dog vilde være endnu mange Sten i Vejen for den elektriske Bane. Det syntes noget underligt, at man skulde være bundet til Lovene og Forpagtningskontrakten, naar der dog ikke var blevet arbejdet efter disse.

F o r m a n d e n bemærkede, at naar der ikke var blevet arbejdet efter Lovene, var det, fordi de ikke var blevet approberet af Ministeriet.

Udvalgets Flertals Forslag vedtoges.

27. (J. Nr. 288—1912). Fra Kæmneren forelaa følgende Indstilling om **uerholdelige Skatter og Afgifter:**

»Herved tillader jeg mig at fremsende Indstilling om uerholdelige Skatter og Afgifter, nemlig:

1. Kommuneskat og Kirkebidrag for Aaret
 1911—12 til Beløb ialt 157227 Kr. 51 Øre.
 1910—11 - — » 2901 » 22 »
 1909—10 - -- » 140 » 87 »
 1904—05 - — » 10 » 72 »

En statistisk Fremstilling for Aaret 1911—12 vedlægges.

2. Erhvervsskat for Aaret
 1911—12 til Beløb ialt. . 1187 Kr. 46 Øre.
3. Kommuneskat af Aktieselskaber for Aaret 1911—12 til Beløb ialt. . . . 38 » 40 »
4. Kommuneskat (Formue- og Lejlighedsskat) for Aaret 1911—12 hos Landliggere til Beløb ialt 32047 » 83 »

De for Regnskabsaaet fra $\frac{1}{4}$ 1911 til $\frac{31}{3}$ 1912 uerholdelige Skattebeløb 157227 Kr. 51 Øre hidrøre fra, at

743	Skatteydere ere fraflyttede Kommunen før 1. April 1911	38859	Kr.	46	Øre.
1430	Skatteydere ere fraflyttede Kommunen i Aarets Løb efter at have betalt delvis Skat	71754	»	40	»
142	Skatteydere ere døde i Aarets Løb	9883	»	26	»
113	Skatteydere ere indkaldte som Soldat	2469	»	19	»
14	Skatteydere ere fallit .	963	»	00	»
780	Skatteydere have Fogdens Attest for intet at eje	28275	»	49	»
134	Skatteydere nyde Fatigunderstøttelse	2557	»	22	»
97	Skatteydere nyde Alderdomsunderstøttelse .	1414	»	53	»
19	Skatteydere bortfalde af andre Grunde, navnlig fordi de og deres Familie har haft Bopæl i nogen Tid paa 2 Steder, hvorefter Skatten her til Kommunen delvis bortfalder	1050	»	96	»
3472	Skattydere.	157227	Kr.	51	Øre.

Fra Udvalget for Revision af Skatterestancelister forelaa Indstilling om at afskrive de nævnte Skatter og Afgifter som uerholdelige.

N. J o h. L a u r s e n havde paa Listen over Restanterne flere Steder fundet Vedtegningen » Ægte-

pagt«, hvilket vel vilde sige, at vedkommende intet ejede, fordi han havde overdraget sin Hustru sine Ejendele. Den Slags Folk vilde det dog vist kunne lykkes at faa lidt Skat af, naar man lod en dygtig Skatteopkræver følge med Fogden ved Udpantningsforretningerne, idet Ægtepagterne næppe blev reviderede saa ofte, at de omfattede alt, hvad der efterhaanden blev anskaffet, og i disse Nyanskaffelser kunde der altsaa gøres Udlæg.

H a r a l d J e n s e n bemærkede, at der efter Forlydende fra Kæmuerkontoret muligvis kunde komme noget ind af Restancerne paa Grund af det stærkere Pres, man vilde lægge paa de paa-gældende Folk. Saadanne Beløb vilde saa blive ført til Indtægt næste Gang.

M o u s t e n erindrede om, at Skatteopkræverne efter den ny Ordning ikke blot skulde opkræve Skatten, men ogsaa være Undersøgere. Ved denne Ordning vilde Forholdene sikkert noget forbedres, men alligevel kunde det nok have sin Betydning at have Opmærksomheden henvendt paa den af Hr. N. Joh. Laursen paa pegede Fremgangsmaade ved Udpantningen.

M i k a e l J o h a n s e n gjorde opmærksom paa, at der i Forslaget til den ny kommunale Skattelov fandtes en Bestemmelse, hvorefter Ægtepagter ingen Betydning vilde have med Hensyn til Skattens Inddrivelse. Taleren skulde derfor opfordre de Rigsdagsmænd, der havde Sæde i Byraadet, til at arbejde for Gennemførelse af dette Skattelovsforslag.

S i m o n s e n ansaa det for mest virkningsfuldt fremtidig at offentliggøre Navnene paa de Folk, som ikke vilde betale Skat, skønt de vitterligt havde store Indtægter. Forhaabentlig vilde

dog Byraadets Beslutning om, at disse Folk ikke kunde faa Gas og Elektricitet, blive ført ud i Livet paa en saadan Maade, at den maatte faa nogen Virkning.

Indstillingen vedtoges.

